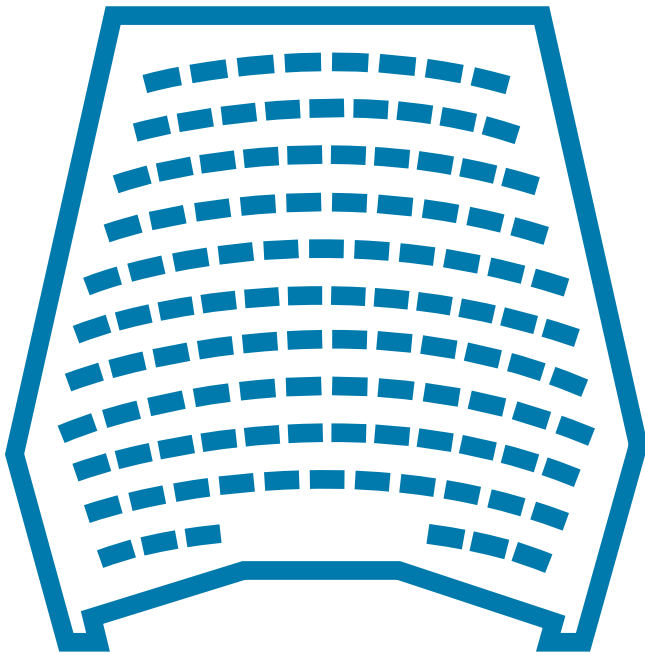

2007-2008 BLAUWE ZAAL

WO 12 DECEMBER 2007

Ictus olv. Georges-Elie Octors

Happy End

deSingel

Internationale Kunstcampus

2007-2008

Film & Live Muziek

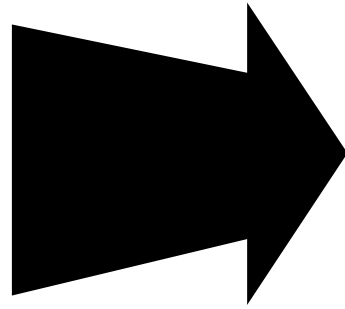
wo 19 september 2007
BRUSSELS JAZZ ORCHESTRA
Piccadilly

do 11 oktober 2007
HERMES ENSEMBLE olv. KOEN KESSELS
The Lodger

zo 21 oktober 2007
VLAAMS RADIO ORKEST olv. DAVID ATHERTON
Decasia

wo 12 december 2007
ICTUS olv. GEORGES-ELIE OCTORS
Happy End

za 16 februari 2008
MUSIKFABRIK olv. MARTIN MATALON
Metropolis

Film & Live Muziek

ICTUS olv.

GEORGES-ELIE OCTORS

Happy End (2007, BELGISCHE CREATIE)
NAAR KLEINDUIMPJE VAN CHARLES PERRAULT

gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via **www.desingel.be**
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.

**REAGEER
& WIN**

Op **www.desingel.be** kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ... betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen. Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze. Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > www.tklavervier.be

foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in rode en/of blauwe zaal
open vanaf 18.40 uur
kleine koude of warme gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens pauzes

Hotel Ramada Plaza Antwerp (Desguinlei 94, achterzijde torengedouw ING)
> Restaurant HUGO's at Ramada Plaza Antwerp
open van 18.30 tot 22.30 uur
> Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw toegangsticket

muziek **Georges Aperghis**
animatiefilm **Hans Op de Beeck, Bruno Hardt en Klaas Verpoest**

een coproductie van **Ictus** en **Opéra de Lille**

inleiding door **Mark Delaere, 19.15 uur, vergaderzaal**
begin **20.00 uur**
einde **omstreeks 21.00 uur**
er is **geen pauze**

teksten programmaboekje **Mark Delaere**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

EN ZE LEEFDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

MUZIKALE SPROOKJES, AL DAN NIET MET HAPPY END

Een sprookje is een doorgaans kort volksverhaal waarin de fantasie hoogtij viert. In tegenstelling tot de legende is het niet gebaseerd op historische gebeurtenissen, maar op de kronkelige verbeelding van de verteller/schrijver. Eenheid van plaats, tijd of handeling - de ingrediënten van het klassieke drama - worden met plezier overboord gegooid, en ook de relatie tussen oorzaak en gevolg is troebel. Het sprookje krioelt bovendien van vreemde fantasiewezens als elfen, feeën, heksen, reuzen, tovenaars en dwergen. De gedaanteverwisseling (van kikker naar prins, bijvoorbeeld) is een vaak terugkerend thema. De meeste sprookjes lopen goed af: na veel angstaanjagende avonturen komt er meestal een prins op een wit paard die het meisje redt, waarna ze samen nog lang en gelukkig leefden. Deze stereotiepe intrige maakt van het sprookje een bijzonder geschikt instrument in de opvoeding van kinderen. Ook al heb je angst en voel je je alleen in de grote boze wereld van de volwassenen, toch zal alles wel goed komen. De moralistische boodschap dat het goede het kwade uiteindelijk overwint is ook een pluspunt voor het kindersprookje. De oudste bekende sprookjesverzamelaar is Charles Perrault, die in 1697 het beroemde 'Sprookjes van moeder de gans' publiceerde. De (vroeg-)romantiek is echter de grootste bloeiperiode van het sprookje. Typisch romantische kenmerken als de vlucht uit de realiteit en de werkelijkheid en de belangstelling voor het kinderlijk-ongerepte

en voor het fantastische zijn daar niet vreemd aan. De volkssprookjes van Ludwig Tieck (1797) zijn een bekend voorbeeld en met de gebroeders Jakob en Wilhelm Grimm (1822) kreeg het sprookje zowaar zijn plaats in de filologische literatuurwetenschap. Andere bekende auteurs zijn Hans Christian Andersen (1874), of - dichter bij ons - Godfried Bomans (1965). De muzikale receptie van het sprookje heeft ook een zwaartepunt in de romantiek. Robert Schumann is de componist die onmiddellijk voor de geest komt, onder meer met zijn 'Märchenbilder' opus 113 voor altviool en piano (1851) of met zijn 'Märchenerzählungen' opus 132 voor klarinet, altviool en piano (1853). Deze composities uit de laatste schepingsperiode van Schumann zijn allerm minst luchthartig of decoratief. Ze bezitten de akeligheid en de waanzin die in het sprookje steeds latent aanwezig zijn, en die op dat moment langzamerhand bezit aan het nemen waren van Schumanns geest. Toch is Schumanns benadering van het muzikale sprookje atypisch. Meestal overwegen de pasteltinten, de burgerlijke Biedermeier en de vermoorde onschuld in muzikale zettingen van het sprookje tijdens de romantiek. Als partes pro toto kunnen Peter Tsjaikovski's balletten 'Het zwanenmeer' (1876) en 'De schone slaapster' (1890) vernoemd worden. In 'Het zwanenmeer' moet de mooie en dappere prins Duistere Machten overwinnen om zijn geliefde voor zich te winnen. De acrobatische virtuositeit van

de dansers, de tutu's, révérences en piqués en de bedwelmende muziek van Tsjajkovski maken van dit sprookje een avondje zorgeloos entertainment.

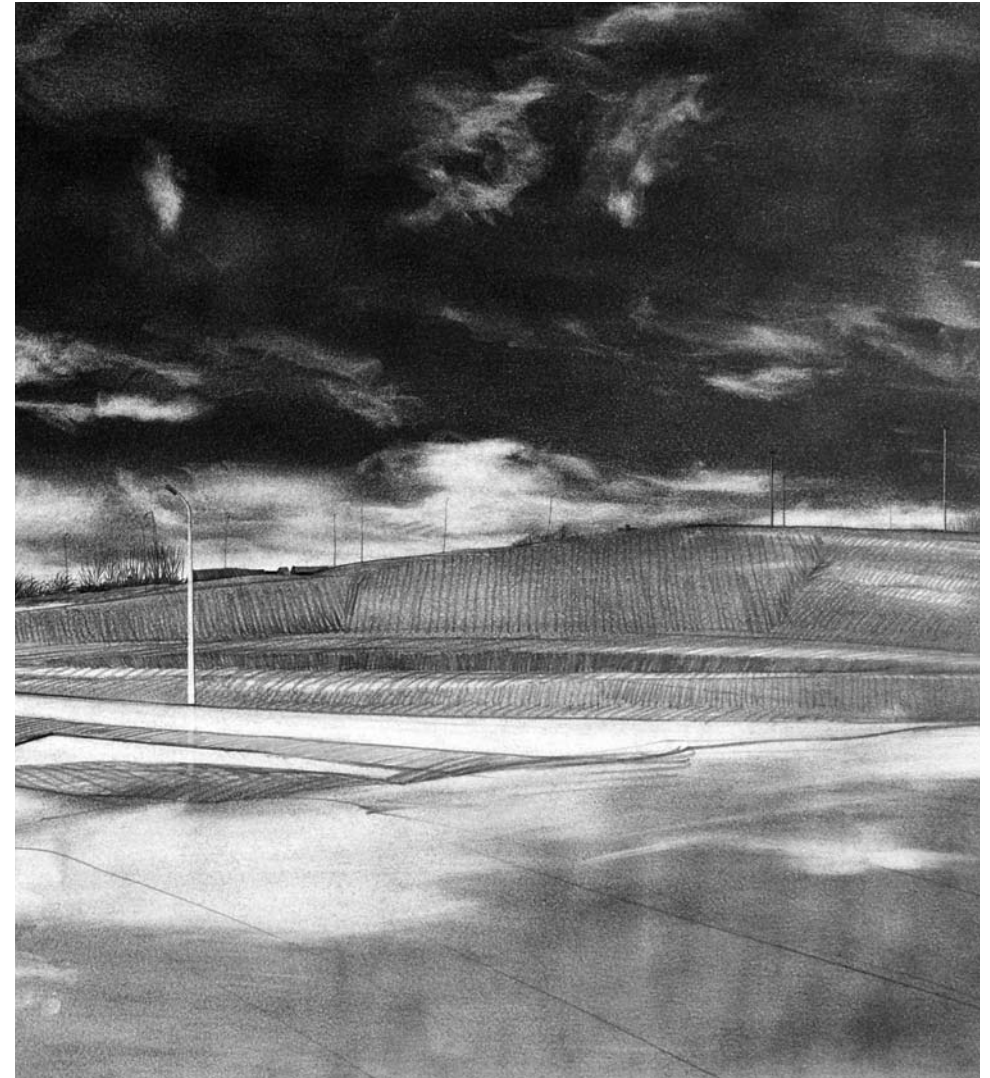
Ook in de vorige eeuw vond het sprookje zijn weg naar de muziek. Maurice Ravel beroept zich - net als Georges Aperghis - op de sprookjes van zijn landgenoot Charles Perrault ('Ma Mère l'oye', 1908-15). De sprookjes van Perrault zijn door-

gaans harder dan de latere romantische verhalen. Ook in werken als 'Petroesjka' (Stravinsky, 1911) en 'Pierrot lunaire' (Schönberg, 1912), die deels ook afkomstig zijn uit de Commedia dell'Arte, ontbreken macabere elementen geenszins. Het bekende muzikale sprookje 'Peter en de wolf' (Prokofjev, 1936) is dan weer veel onschuldiger, net als het vergelijkbare 'Betje Trompet en de reus' (Louis

De Meester, 1965).

Typisch voor de muzikale verklanking van het sprookje tijdens de tweede helft van de twintigste eeuw is de klemtoon op wreedheid, horror, eenzaamheid en onrecht. Harrison Birtwistles 'Punch and Judy' (1967) is een amorele fabel, vol verbale, fysieke en muzikale agressie. Helmut Lachenmann transformeert het sprookje van Andersen in zijn 'Das Mädchen mit

den Schwefelhölzern' (1996) tot een ruwe klacht tegen wreedheid, onverschilligheid en sociaal onrecht. Een happy end is uitgesloten, het kwade overwint. In deze traditie is ook Georges Aperghis' ironisch betitelde 'Happy End' te situeren.

GEORGES APERGHIS (muziek), **CHARLES PERRAULT** (tekst), **HANS OP DE BEECK, BRUNO HARDT EN KLAAS VERPOEST** (visuals): **HAPPY END** (2007)

In zijn sprookje verhaalt Perrault hoe Kleinduimpje en zijn broertjes en zusjes alleen in het donkere woud achtergelaten worden door hun ouders, die te arm zijn om hun kinderen nog te voeden. Dat is nog schokkender dan een vindingenschuif, waarin een wanhopige moeder haar baby tenminste aan goede handen toevertrouwt. Dankzij de list met de witte kiezelsteentjes loopt deze eerste verstoting nog goed af, maar de tweede keer hebben de vogels de broodkruimels opgegeten en verdwalen Kleinduimpje en zijn broers en zusjes in het grote woud. Zoals bekend komen ze in het huis van de mensentende reus terecht, die hen opnieuw - zoals in hun ouderlijk huis - aan geweld en terreur onderwerpt. Met behulp van de zevenmijlslaarzen van de reus weten de kinderen te ontsnappen en komen ze veilig thuis. Door alles wat eraan voorafging, is dit echter op zijn minst een bijzonder wrang 'happy end' te noemen. Georges Aperghis (°1945), een Frans componist van Griekse afkomst, verenigt in zijn talrijke muziektheaterwerken zowel de nieuwste technologie als archaische vertelvormen zoals het poppentheater of het sprookje. Het volkse, kinderlijke marionettentheater was al aanwezig in 'La Tragique histoire du nécromancien Hieronimo et de son miroir' (1971). In zijn voorlaatste productie 'Zeugen' (2006-07), die in mei in première ging tijdens de Wittener Tage für neue Kammermusik, werkt hij met de prachtige poppen die Paul Klee voor zijn kinderen maakte. Evengoed verbindt Aperghis deze handpoppen met de nieuwste technologie van de live video, waardoor het huiselijke tafereel letter-

lijk in een muziektheatervoorstelling geïmagineerd wordt. 'Happy End' is een volgend voorbeeld van de verbinding tussen de sprookjes- en de technologische wereld. Twee elementen zijn voor Aperghis van belang in dit werk. De verwarring van de protagonisten krijgt gestalte in een rijke, veelgelaagde muzikale taal. Dat heeft te maken met de aanwezigheid van diverse klankbronnen: veertien musici, elektronische muziek en een tape met de vooraf opgenomen stemmen die het verhaal vertellen. Maar dat heeft evenzeer te maken met de ambiguïteit van het muzikale materiaal: verschillende klanklagen boven elkaar met dubbelzinnig muzikaal materiaal maken dat de luisteraar haast even verloren is als Kleinduimpje in het grote bos. Dat is ook het tweede aandachtspunt in 'Happy End', dat door Aperghis als volgt geformuleerd wordt:

"het spoor verliezen, het vervormen van de herinnering, verdwenen herkenningpunten, in volslagen verwarring, veranderde codes, onherkenbaar gemaakt, in de hoogte geslingerde flarden van tonen, een disparate melodie, woorden ontdaan van betekenis, angst als gevolg van amnesie, het geheugen pijnigen om opnieuw betekenis en een weg te vinden, angst voor eenzaamheid zoals nog nooit tevoren, verloren in de menigte, in de anonimiteit van gigantische steden. (...) En dan rijzen er vragen: Wat betekent voor ons vandaag het verliezen van sporen, het vervagen van herinnering? Waarin verliezen we ons? Wat betekent het woud als metafoor, en de magische laarzen, de menseter, ...de familie? Het muzikale, visuele en filosofische onderwerp van deze voorstel-

Happy End © Hans Op de Beeck, Bruno Hardt en Klaas Verpoest

ling is dan ook hoe die wonderlijke maastroom van culturen te tonen waar wij vandaag in mee geslingerd worden." Voor de visuele component deed Aperghis een beroep op de jonge Vlaamse kunstenaar Hans Op de Beeck

(°1972), die samen met Bruno Hardt en Klaas Verpoest een filmanimatie met imaginaire urbane landschappen maakte, waarin de hedendaagse mens zich even verloren voelt als Kleinduimpje in het bos.

Happy End © Hans Op de Beeck, Bruno Hardt en Klaas Verpoest

Georges-Elie Octors

Georges-Elie Octors werd geboren in 1947. Hij studeerde aan het Conservatoire Royal de Bruxelles. Hij was solist in het Nationaal Orkest van België in 1969 en vanaf 1970 lid van het Ensemble Musiques Nouvelles dat hij tussen 1976 en 1991 ook dirigeerde. Hij dirigeerde eveneens tal van symfonische orkesten en kamermuziekorkesten in België en in het buitenland. Hij is muziekdirecteur van Ictus en stichtend lid van het Ictus Piano-Percussie Kwartet. Aan het Conservatoire Royal de Liège doceert hij percussie en hij geeft muziekanalyse bij P.A.R.T.S. (de dansopleiding van Anne Teresa de Keersmaeker). Georges-Elie Octors dirigeerde de premières van werken van verschillende componisten zoals Kaija Saariaho, Michael Jarrell, Luca Francesconi, Pierre Bartholomé, Philippe Boesmans, Henri Pousseur, Toshio Hosokawa en Thierry De Mey. Hij werd uitgenodigd op de meeste grote festivals voor nieuwe muziek en was verantwoordelijk voor verschillende cd-opnames.

Ictus

Ictus is een ensemble voor hedendaagse muziek dat sinds 1994 in de gebouwen van de danscompagnie Rosas gevestigd is. De programmatie van Ictus beslaat een zeer breed stilistisch spectrum (van Aperghis tot Reich, van Murail tot Waits) maar zorgt binnen elk concert voor coherentie: thematische concerten (de transcriptie, de gelaagde tijd, de nocturne, de ironie, muziek en film...), portretconcerten (Jonathan Harvey, Fausto Romitelli, Toshio Hosokawa...) en scenische producties (opera's, video- en dansproducties). In samenwerking met de Filharmonische Vereniging van Brussel en het Kaaitheater brengt Ictus elk jaar een reeks concerten die een breed en gevarieerd publiek aanspreken. Sinds 2003 resideert Ictus in de opera van Lille. Ictus was te gast in de meeste grote zalen en gerenommeerde festivals in Europa (Musica Strasbourg, Witten, Brooklyn Academy of Music, Festival d'Automne in Parijs, Royaumont, Villeneuve-lez-Avignon, Wien-Modern,...).

Ictus

muzikale leiding

Georges-Elie Octors

fluit

Michael Schmid

klarinet

Dirk Descheemaeker

Benjamin Dieltjens

percussie

Miquel Bernat

Gerrit Nulens

Michael Weilacher

gitaar

Tom Pauwels

keyboard

Jean-Luc Fafchamps

Jean-Luc Plouvier

viool

Igor Semenov

George van Dam

cello

Geert De Bièvre

François Deppe

contrabas

Géry Cambier

geluidsingenieur

Alex Fostier

geluidsassistente

Vanessa Court

productie + licht

Marieke Goetinck

stagemanager

Ans Wouters

BINNENKORT IN DESINGEL

COME SUNDAY # 3

JAZZ
ZO 16 DEC
2007

☛ **STEFANO BOLLANI** KWINTET

blauwe zaal / 15 uur

☛ **JEF NEVE** piano **PIET VAN BOCKSTAL** hobo

blauwe zaal / 16.30 uur

☛ **ERIC WATSON** piano **CHRISTOF LAUER** tenorsaxofoon

blauwe zaal / 18 uur

☛ **NDR BIG BAND & ERIC WATSON** piano

rode zaal / 20 uur

Stefano Bollani © Micha Kirshner

dagtickets €30 / €25 (-25/65+) / €8 (<19 jaar)
concert 20 uur €20 / €15 (-25/65+) / €8 (<19 jaar)

DE KUNSTCAMPUS GROEIT + 12.000 M²

Een bouwproject van de Vlaamse Gemeenschap en de Hogeschool Antwerpen voor deSingel internationale kunstcampus en het Conservatorium van de Hogeschool Antwerpen.

☛ **PERMANENTE TENTOONSTELLING VESTIAIRE DESINGEL**

wo>zo/14>18 uur & aansluitend bij voorstellingen/concerten

2007-2008 architectuur theater dans muziek

TICKETS

deSingel

Desguinlei 25 / B-2018 Antwerpen
ma > vr 10 > 19 uur / za 16 > 19 uur

www.desingel.be

tickets@desingel.be

T +32 (0)3 248 28 28

F +32 (0)3 248 28 00

